జ్ఞాపకాల జావళి

– పొత్తూరి విజయలక్ష్మి

నా చిన్న తనం మా తాత గారిది కుగ్రామం .రెండు బ్రాహ్మణ వీధులు ..వూరి మధ్యన ఒకే ఆవరణలో విష్ణాలయం, శివాలయం, ఆంజనేయస్వామి ఆలయం. హైస్కూలు, ఎలిమెంటరీ స్కూలు, పోష్టాఫీసు అనబడే ఆత్మా రాముడు గారి వరండా. మరికాస్త లోపలికి వెళ్తే లైబ్రరీ మరియూ రామభజన మండపం. గుళ్ళకి ఎదురుగా గ్రామదేవత పుట్టలమ్మ ఆలయం. ఇంకాస్త అటుగా వెళ్తే మంచినీళ్ళ బావి అదీ దాటాక మల్లె తోటలూ ,జీడి మావిడి తోటలు, నారు మళ్ళూ , వరి పొలాలు, తాటి తోపులు, బిడారు దిబ్బలు అని పేరుపడ్డ పెద్ద ఇసుక దిబ్బలు. అవి దాటాక ఈ కుగ్రామాన్ని బాహ్య ప్రపంచంతో కలిపే తారు రోడ్డు ఇదీ ఆ గ్రామ స్వరూపం. వూరిపేరు యాజలి.

అందరూ కలిసి కట్టుగా వుండేవాళ్ళు. కులాల అంతరాలు అంతస్తుల తేడాలు ఉండేవికాదు. వూళ్ళో సుబ్బారావు కిరాణాకొట్టు , సామ్రాజ్యమ్మ కాఫీ హోటలు ఉండేవి . హోమియో డాక్టరు శేషగిరి రావు గారు ఇంగ్లీషు మందులిచ్చే కంపౌండర్‌గారు వుండేవారు. మేళం వాయించడానికి సుబ్బారాయుడు ఉండేవాడు. రెండు టైరు బళ్ళు, ఒక పల్లకి ఉండేవి. మంచినీళ్ళు పోసే భ్రమరాంబగారు వుండేది .రేడియో అక్కయ్య లాగా వూరందరికీ అక్కయ్యే ఆవిడ. ఆవిడకి ఓ చెల్లెలు సీతారావమ్మ. ఆవిడ భర్త సీతారామయ్య. వాళ్ళిద్దరూ వూరికి కొండంత అండ. ఏపని చెప్పినా కాదనకుండా చేసేవాళ్ళు నిజానికి పాపం వాళ్ళకి ఏ పన్లూరావు . ఊరిమీద ఆధారపడి బతుకుతున్నారు కాబట్టి కాదనకుండా వాళ్ళకి చాతయినట్లు చేసి పడేసేవాళ్ళు. ఆ తరవాత వారిదయ ఎదటివారి ప్రాప్తం. మంత్రాలు వేసి తాయెత్తులు కట్టే దిబ్బమీది బసవడు. మంత్రసాని మంగ వుండేవాళ్ళు . చాటింపు వేసే లక్ష్మడు. వీధి దీపాలు వెలిగించే దరియా వుండేవాళ్ళు. పౌరోహిత్యం చేయించే శాస్తుర్లుగారు, రంగయ్యగారూ వుండేవారు. ఇవీ స్థూలంగా ఆ వూరి మనుషుల వివరాలు. తెల్లవారుజామునే వూరు నిద్ర లేచేది . ఎవరి పనులు వాళ్ళు చేసుకుంటూ పోయేవాళ్ళు. ఎక్కడ , ఎప్పుడు ఎవరు ఎదురైనా ఎన్నో ఏళ్ళ తరువాత కలుసుకున్నవాళ్ళలాగా కరువు తీరా కబుర్లు చెప్పుకునే వాళ్ళు. దాపరికాలు ఉండేవి కాదు. కష్టసుఖాలు ఒకరికొకరు పంచుకునేవాళ్ళు.

ఆ వూరికి కరణం మా తాతగారు. ఉప కరణం ఆయన తమ్ముడు. అనగా మాచిన్న తాతగారు. వూరి పెత్తనం అంతా వారిదే వారి మాట వేదవాక్కు..శిలాశాసనం వారు ఓ పని చెపితే అదీ సుగ్రీవాజ్ఞ. మా అమ్మమ్మ, చిన్న అమ్మమ్మ అధికారం లేక పోయినా బోలెడంత ప్రాముఖ్యం వున్న వాళ్ళు. పగలంతా పనులూ కాలక్షేపం. సాయంత్రం గూట్లో దీపం నోట్లో ముద్ద..అన్నట్లు పెందలాడే భోజనాలు ముగించేసి కాసేపు కబుర్లు. మాధవ కబళం వాళ్ళు వచ్చి మిగులు తగులు పట్టుకుపోవటంతో ఆవేళ్టి పనులు ముగిసినట్టే

ఇక అందరూ పక్కలు ఎక్కేవాళ్ళు. గడియారం ప్రకారం అప్పటికీ ఎనిమిది కూడా అయ్యేది కాదు. కబుర్లు చెప్పుకుంటూ నిద్రపోయేవాళ్ళు.

ఇళ్ళల్లో సామాన్లు కూడా మితంగానే ఉండేవి నవారు మంచాలు, చాపలు పరుపులు పక్క బట్టలు పాత సామాన్లు రెండు ట్రంకు పెట్టెలు ప్రతి వారి ఇంట్లోను ఉండేవి . మరికొన్ని సామాన్లు కలిగిన వారి ఇళ్ళల్లో మాత్రమే ఉండేవి. పందిరి మంచం, గోడ గడియారం, పడక్కుర్చీ గోడకి తగిలించే నిలువుటద్దం పెట్రోమాక్స్ లైటు గ్రాంఫోను ఇవన్ని గొప్ప స్టేటస్ సింబల్స్. ఎవరింటికైనా వియ్యాలవారో అల్లుడో వస్తే ఈ వస్తువులు అరువు అడిగి పట్టుకెళ్ళటం ఆనవాయితీ. సీదా సాదాగా ఐకమత్యంగా ఆనందంగా అమాయకంగా జీవనం సాగించే ఆ వూళ్ళో అనేకానేక మైన అనుభవాలు సంఘటనలు అవన్నీ ముందు ముందు ముచ్చటించుకుందాం. కనుమరుగు అయిపోయిన ఆ రోజులను మళ్ళీ గుర్తుచేసుకుందాం. ఆ మధురానుభూతులను మనసారా ఆస్వాదిద్దాం.

భ్రమరాంబ అక్కయ్య

మా ఊళ్ళో బావుల్లో ఉప్పునీళ్ళు. వాడకానికి పనికి వచ్చినా వంటకి, తాగటానికి పనికి వచ్చేవి కాదు. ఊరి చివరన ఒక మంచినీళ్ళ బావి ఉండేది. ఊరి వారందరూ అక్కడినుంచే నీళ్ళు తెచ్చుకోవాలి.

మా ఊళ్ళో ఒకావిడ ఉండేది ఆవిడ పేరు భ్రమరాంబ. ఏకాకి. ఎవరూ లేరు మా ఊళ్ళో అందరూ భ్రమరాంబ అక్కయ్య అని పిలిచేవాళ్ళు. అలా కాకుండా వేరేగా పిలిస్తే ఆవిడకి చాలా కోపం వచ్చేది.

ఆవిడ వయసెంతో ఆవిడకే తెలియదు. ఎనభై పై మాటే అని పెద్దవాళ్ళు ఉజ్జాయింపుగా చెప్పేవాళ్ళు. సన్నగా బక్క పలచగా గట్టిగా గాలి వీస్తే కొట్టుకుపోయేట్టు ఉండేది.

ఓపిక లేని పెద్దవాళ్ళకి మంచినీళ్ళబావినుంచి మంచినీళ్ళు తెచ్చిపొయ్యటం ఆవిడ అసలు వృత్తి. అదికాక ఎవరికి ఏ అవసరం వచ్చినా చేతులో పని అందుకోవటం ఆవిడ ప్రవృత్తి.

పొద్దునే లేచి బావి దగ్గరకి వెళ్ళి స్నానం చేసి ఆ తడిబట్టలతోనే నీళ్ళు తెచ్చేది. చంకలో ఒక బిందె, చేతిలో కడవ.

రెండూ తెచ్చి ఇళ్ళల్లో పోసేది. నాలుగైదు ట్రిప్పులు వేసేది. ఒక్కో బిందెకి అణా చొప్పున రెండు బిందెలకి బేడా పుచ్చుకునేది. నెలకి ఒక్కసారి జీతంలా తీసుకునేది. మరీ అవసరం పడితే నెల మధ్యలో తీసుకునేది.

పదింటికల్లా నీళ్ళమోత అయిపోయేది. ఇక అప్పుడు మిగిలిన పనులు. ఎవరింట్లో అయినా ఇల్లాలికి ఒంట్లో నలతగా ఉంటే 'భ్రమరాంబక్కయ్యా ఈ పూటకి కాస్త వంట చేసి పెట్టు' అంటే వాళ్ళింటికి వెళ్ళి వంట చేసేది.

'ఇబ్బంది వచ్చింది పిల్లలకి వంటిల్లు అప్పచెపితే కిష్కింధకాండ చేసిపెడతారు. తల్లి కాస్త ఆదుకో' అంటే ఆ మూడురోజులూ ఇంత ఉడకేసి పెట్టేది.

'పిండివంట చేస్తున్నాం ఓ చెయ్యి వెయ్యి' అంటే వెళ్ళి సాయం చేసేది. 'బంధువులొస్తున్నారు' అంటే వెళ్ళి వాలిపోయేది. 'వడియాలు పెడుతున్నాం' అంటే వెళ్ళి పప్పు రుబ్బి పెట్టేది.

అటువంటి పనులకు లెక్కగట్టి డబ్బు పుచ్చుకునేది కాదు. వాళ్ళు ఎంత ఇస్తే అంతే. ఇవ్వకపోయినా ఏమీ అనేది కాదు. బెణుకు నొప్పులకు మంత్రం వేసేది. కాళ్ళు చేతులూ బెణికితే అక్కయ్యతో చెపితే కాసిని గరిక పోచలు చేత్తో పట్టుకుని వచ్చి మంత్రం వేసేది. నొప్పి తీవ్రతని బట్టి మూడు లేక అయిదు పూటల మంత్రం వేసేది. అందుకు మాత్రం ఏమీ పుచ్చుకునేది కాదు. అలా తీసుకుంటే మంత్రం పనిచెయ్యదు అని చెప్పేది.

నయాపైసా ఆస్తి లేకపోయినా వృద్ధాప్యం మీదపడినా ఠీవిగా ఉండేది. అప్పనంగా ఏమీ ఆశించేది కాదు. చాలా ఆత్మాభిమానం కల మనిషి.

ఎవరైనా పనిచేయించుకుని 'భోజనం చేసి వెళ్ళు అక్కయ్యా' అంటే విస్తరి వేసుకుని తినేది. మిగిలిపోయిన పదార్థాలు ఇస్తే పుచ్చుకునేది కాదు.

కొత్త చీర ఇస్తే ఆనందంగా తీసుకుని 'నీ ఇల్లు చల్లగా ఉండాలి' అని దీవించేది. పాత చీర ఇవ్వబోతే మర్యాదగానే వద్దని చెప్పేది.

ఎవరింట్లో వేడుక అయితే పిలవకపోయిన వెళ్ళేది. చేతనైన సహాయం చేసి విందు భోజనం చేసి వచ్చేది.

మండుటెండులో అయినా వణికించే చలికాలంలోనైనా జోరున వానకురుస్తున్నా చంకన ఒక బిందె చేతిలో కడవ పట్టుకుని నీళ్ళు మోసే ఆవిడని చూసి 'ఈవిడ శరీరాన్ని ఏదో ప్రత్యేకమైన పదార్ధంతో తయారు చేసాడు ఆ దేవుడు' అనుకునేవాళ్ళు అందరూ.

'వయసు మీదపడ్డాక నీకెందుకమ్మా ఈ పని? ఇక మానెయ్. ఈ ఊళ్ళో నీకు గుప్పెడు మెతుకులు దొరకవా? విశ్రాంతిగా ఉండు' అని తాతయ్యగారు అంటే కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకుంది.

'ఏ జన్మలో ఏం పొరపాటు చేసానో ఇటువంటి రాత నా మొహాన రాసాడు ఆ దేవుడు. ఇంకా ఈ జన్మలో కూడా ఇతరులని ఇబ్బంది పెట్టటం ఎందుకు నాయనా? ముందూ వెనకా ఎవరూ లేని నాకు ఆశ్రయం ఇచ్చింది ఈ ఊరు. నాకు ఇంకా శక్తి ఉడిగిపోలేదు. జరిగినంత కాలం జరుగుతుంది. జరగనినాడు మీకు ఎలాగా తప్పదు.

ఈ ఊరికి నేను ఋణపడి ఉన్నానో ఊరే నాకు ఋణపడి ఉందో కాలమే నిర్ణయిస్తుంది' అన్నది.

ఆ వేళ ఎవరింటికో బంధువులొస్తే వాళ్ళని చూసి మంచినీళ్ళు కావాలేమో అని బావిదగ్గరికి వెళ్ళి నీళ్ళు తోడుకుని వాళ్ళింటికి వెళ్ళింది. ఆ ఇల్లాలి మొహం చాటంత అయింది.

'వచ్చావా అక్కయ్యా! నీ కోసమే కబురు చేద్దాం అనుకుంటున్నాను. దేవుడిలా నువ్వే వచ్చావు' అంది.

'బండిలో వస్తుంటే చూసాను. అందుకే నీళ్ళు తీసుకొచ్చా. వంటయిందా? ఓ చెయ్యి వెయ్యనా? ' అని అడిగి కూర తరిగి ఇచ్చింది. కందిపచ్చడి రుబ్బి పెట్టింది వాళ్ళ భోజనాలు అయ్యాక తనూ భోజనం చేసి ఇంటికి వెళ్ళింది.

మర్నాడు బారెడు పొద్దెక్కినా మనిషి అలికిడి లేకపోయేసరికి పక్కింట్లో వాళ్ళు వచ్చి చూసారు. ఎప్పుడో ప్రాణం పోయింది. కబురు తెలిసి ఊరు ఊరంతా పరిగెత్తుకొచ్చింది తమ స్వంత మనిషి పోయినట్టు బాధపడ్డారు అందరూ.

అందరూ తలాకాస్త వేసుకుని ఆవిడని సాగనంపాలని అనుకున్నారు.

'నా దగ్గర పదిరూపాయలు దాచుకుంది భ్రమరాంబక్కయ్య' అన్నారు కృష్ణమూర్తి తాతయ్య... 'నా దగ్గర నాలుగు.. మా దగ్గర మూడు' అంటూ బోలెడుమంది చెప్పారు.

అవన్నీ లెక్కవేస్తే ఆవిడ కర్మ పూర్తికాగా ఒక రూపాయి మిగులుతుంది గానీ తగలదు అని తేలింది.

'ఈ ఊరే నీకు ఋణపడి ఉంది భ్రమరాంబక్కయ్యా! ' అని కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకున్నారు తాతయ్య.

(మరో జ్ఞాపకం వచ్చేసంచికలో)

Post your comments